

EmpowerMed

Fuqizimi i grave në luftër ndaj
varfërisë energjtike në Mesdhe
Trajnim GJINOR

Programi

- Çfarë është gjinia dhe pse duhet të flasim për të?
- Punë në grup për rolet gjinore, konsumin e energjisë dhe nevojat energjitike
- Ndërsektorialiteti
- Praktika të mira

Sa është përqindja e pjesëtarëve të gjinisë femërore në parlamentin e vendit tuaj?

 Afërisht 20%

 Afërisht 40%

 Afërisht 60%

A njihni gra të cilat janë aktive në
sektorin e energjisë?

A njihni gra të cilat janë aktive në sektorin e energjisë?

Si do ta përkufizonit termin ‘gjini’?

Çfarë ju pëlqen për gjininë tuaj?

Gjinia

...i referohet diferencave sociale dhe ndërlidhjeve të mësuara mes burrave dhe grave, të cilat ndryshojnë nga kultura në kulturë dhe me kalimin e kohës.

‘seksi’ ...i referohet ndryshimeve biologjike

Pse flasim për gjininë?

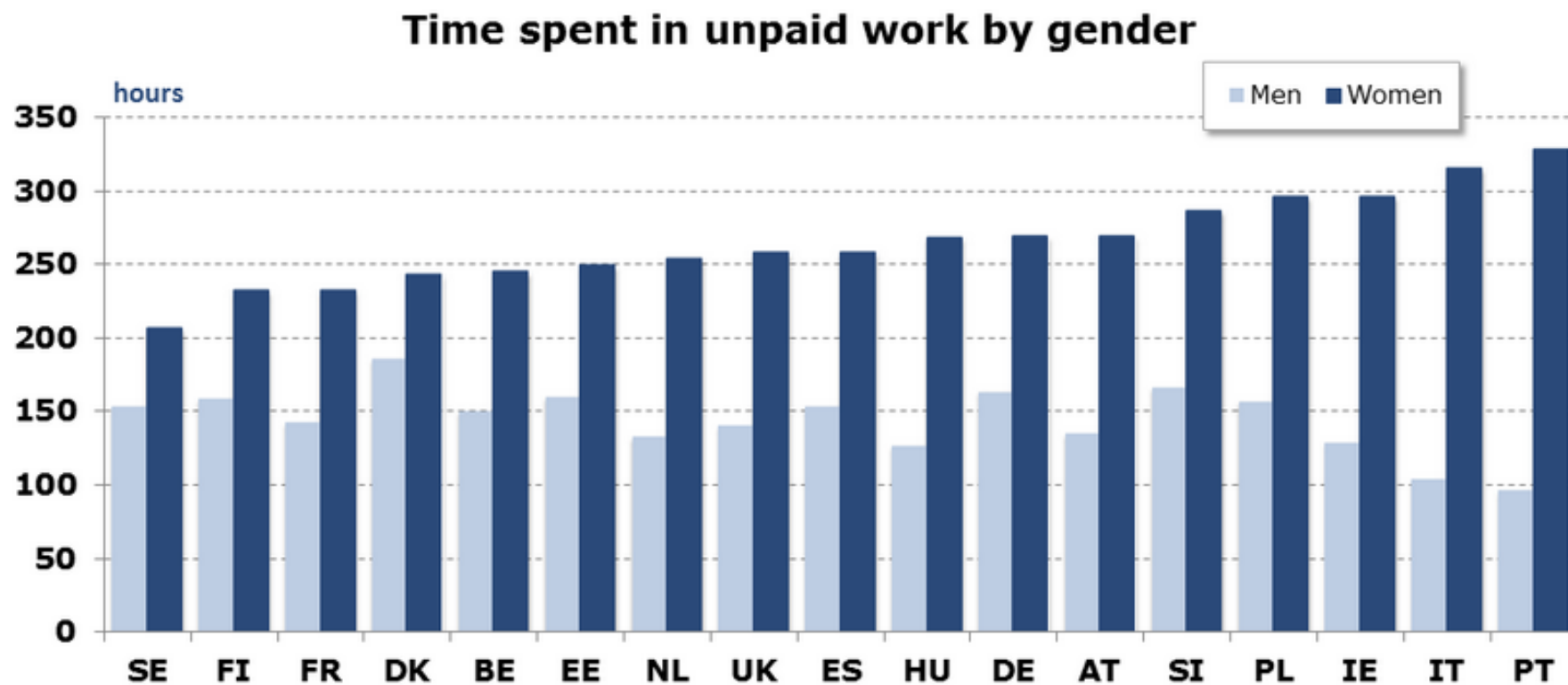
- Varfëria vazhdon të përfshijë më shumë femra për shkak të diskriminimeve strukturore,
 - Hendeku gjinor në pagë në Europë = 16%
 - Politika vazhdon të mbizotërohet nga meshkujt, $\frac{3}{4}$ e vendeve në parlament mbahen nga meshkujt → politikat, strukturat dhe programet planifikohen kryesisht nga meshkujt
- Megjithatë gratë nuk janë (vetëm) viktima, ato janë ndryshimi!

→ Teknologjitë e reja kanë një potencial të madh për fuqizimin e grave dhe vajzave, duke krijuar mundësi të reja punësimi për gratë , por edhe duke përshpejtuar tranzicionin drejt energjisë së ripërtëritshme, duke mundësuar shpërndarjen inovative të shërbimeve publike dhe duke gjetur mënyra për ta zbutur dhe për t'u përshtatur me ndryshimet klimatike

→ Barazia gjinore është më e mira për të gjithë

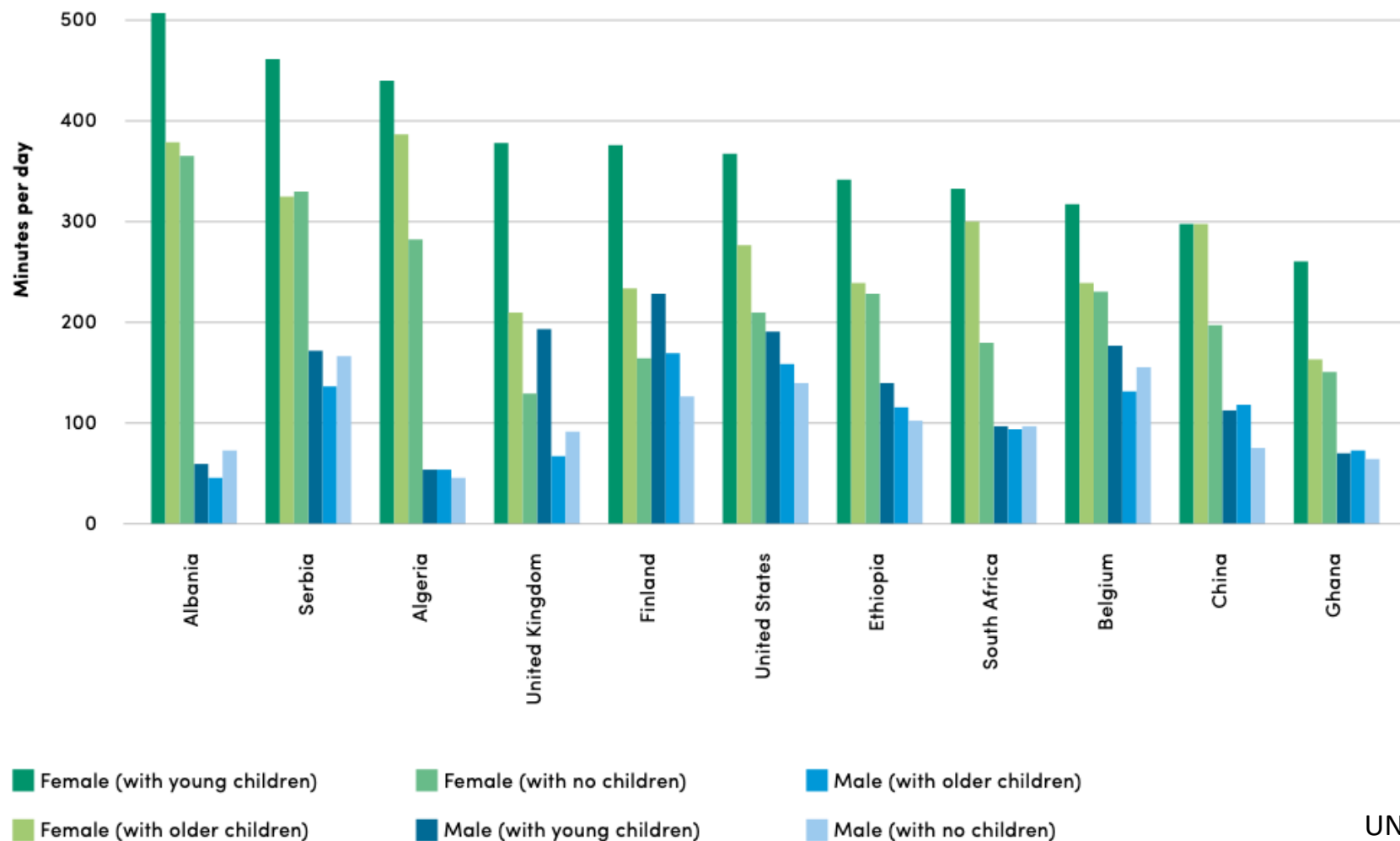

Feminizimi i varfërisë

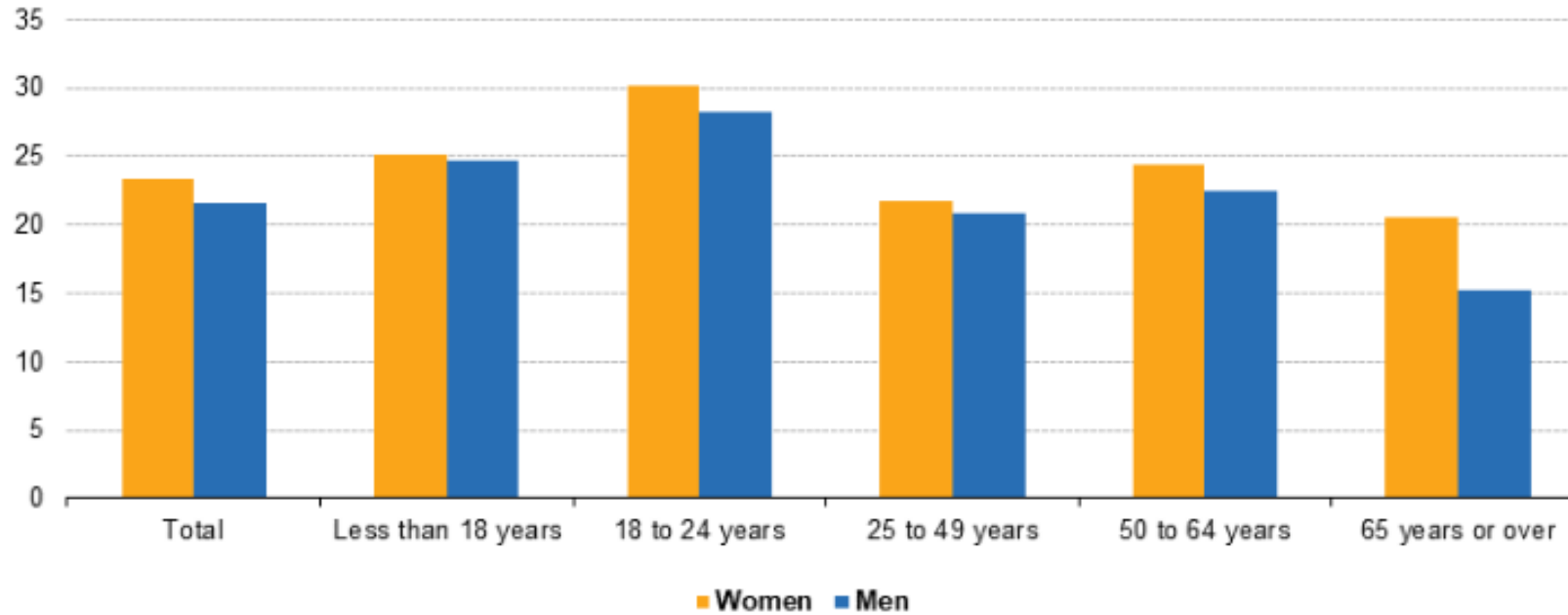
Feminizimi i varfërisë

Padrejtësia gjinore

Feminizimi i varfërisë

People at risk of poverty or social exclusion, by sex and age group, EU-28, 2017
(% of population)

Eurostat 2019

Padrejtësia gjinore Feminizimi i varfërisë

Lone mothers with children are more likely to be poor than lone fathers with children

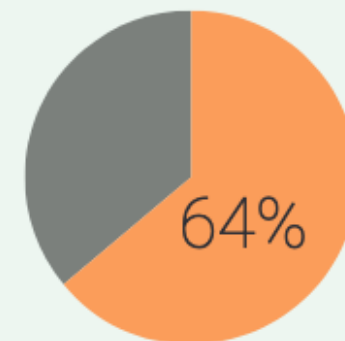
In European countries

Older women (65+) are more likely to be poor than older men when living alone

23% of older women

17% of older men

The share of women among the older poor is 64%

Gratë botërore 2015 (UN Stats)

Ushtrimi I

Ndarja e punëve dhe konsumimi i energjisë në shtëpi- Orari ditor i punëve të shtëpisë dhe konsumi i energjisë

Përshkrimi	Orari ditor ilustron të gjitha aktivitetet e bëra gjatë një dite. Ajo që na intereson në këtë ushtrim është koha e shpenzuar në shtëpi, veçanërisht aktivitetet e kryera dhe energjia e nevojitur gjatë asaj kohe. Është veçanërisht e dobishme për të parë ngarkesën mesatare të grupeve të ndryshme, sidomos atë të grave dhe burrave. Krahasimet mes orëve na tregojnë kush bën më shumë dhe kush më pak punë gjatë ditës, si edhe kush konsumon më shumë energji vs. kush vendos për furnizimin e energjisë, si psh burimi dhe kontratat e energjisë
Koha	45 Minuta
Pyetje të hapura për t'u diskutuar pas punës në grup:	• Për secilin person, si organizohet koha e tij/saj në shtëpi? • Cili është ndryshimi mes orarit të një femre dhe të një mashkulli? • Sa orë shpenzojnë gratë/burrat në shtëpi? • Kur na nevojitet energjia? • Për cilat pajisje u duhet burrave/grave energji? • Kush i merr vendimet për furnizuesin e energjisë? (psh. Burimi i energjisë/ furnizuesi) dhe për zgjedhjen e pajisjeve shtëpiake? • Kush i paguan faturat (në rastin e menaxhimit të buxhetit)?

Dimensionet Gjimore të Energjisë

Dimensioni Gjimor	Përshkrimi
Ekonomia e kujdesit (puna)	Punë shtëpiake, kujdesi për fëmijët
Puna e paguar (puna)	Edukimi (STEM), kushtet e punës, paga e barabartë, pensioni
Shërbimet publike dhe infrastruktura (aksesi dhe shpërndarja)	Aksesi ndaj energjisë, ujit/kanalizimeve, kujdesit shëndetësor
Trupi, Shëndeti (seksi)	Temperatura minimale e përshtatshme dhe sensitiviteti, vulnerabiliteti lidhur me seksin (shtatzania, ushqyerja me gji, dhuna me bazë gjimore)
Informacioni dhe vendimmarrja	Kërkime, politikat, shërbimet komunale, sektori privat
Ndarja e përfitimeve	Bazuar në rol dhe veprim

Ushtrimi II - “Shtëpia e ëndrrave të mia”

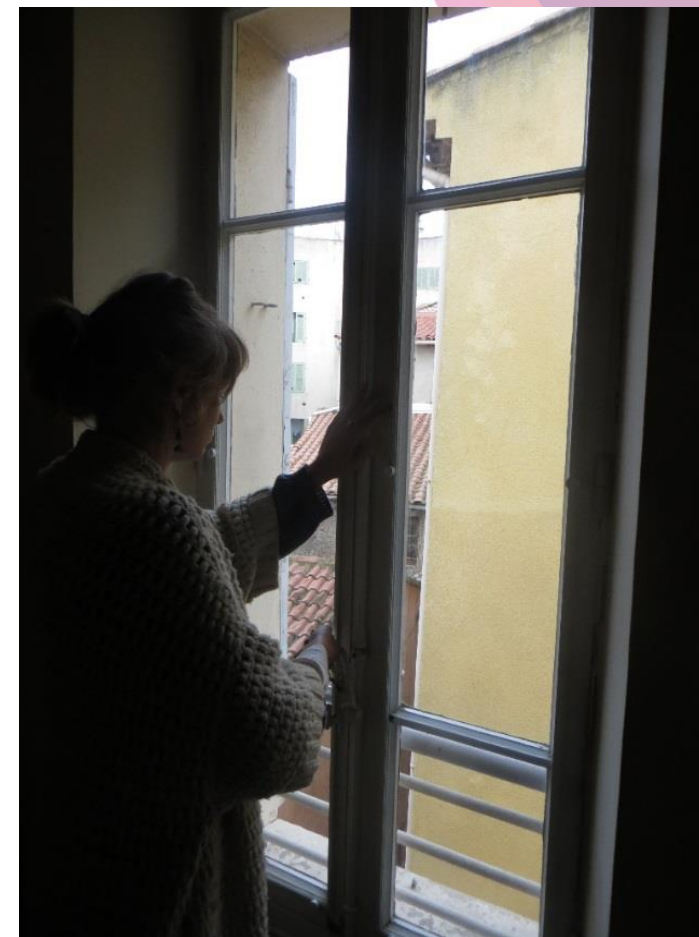
Identifikimi i preferencave & nevojave gjinore

Përshkrimi	Gjatë këtij ushtrimi pjesëmarrësit do të kuptojnë më shumë mbi nevojat gjinore në një nivel më të thjeshtë dhe praktik. Ky ushtrim ndihmon gjithashtu në identifikimin e pikëpamjeve të ndryshme të burrave dhe grave kundrejt komfortit në shtëpi dhe një mjedisi të shëndetshëm.
Koha	40 Minuta

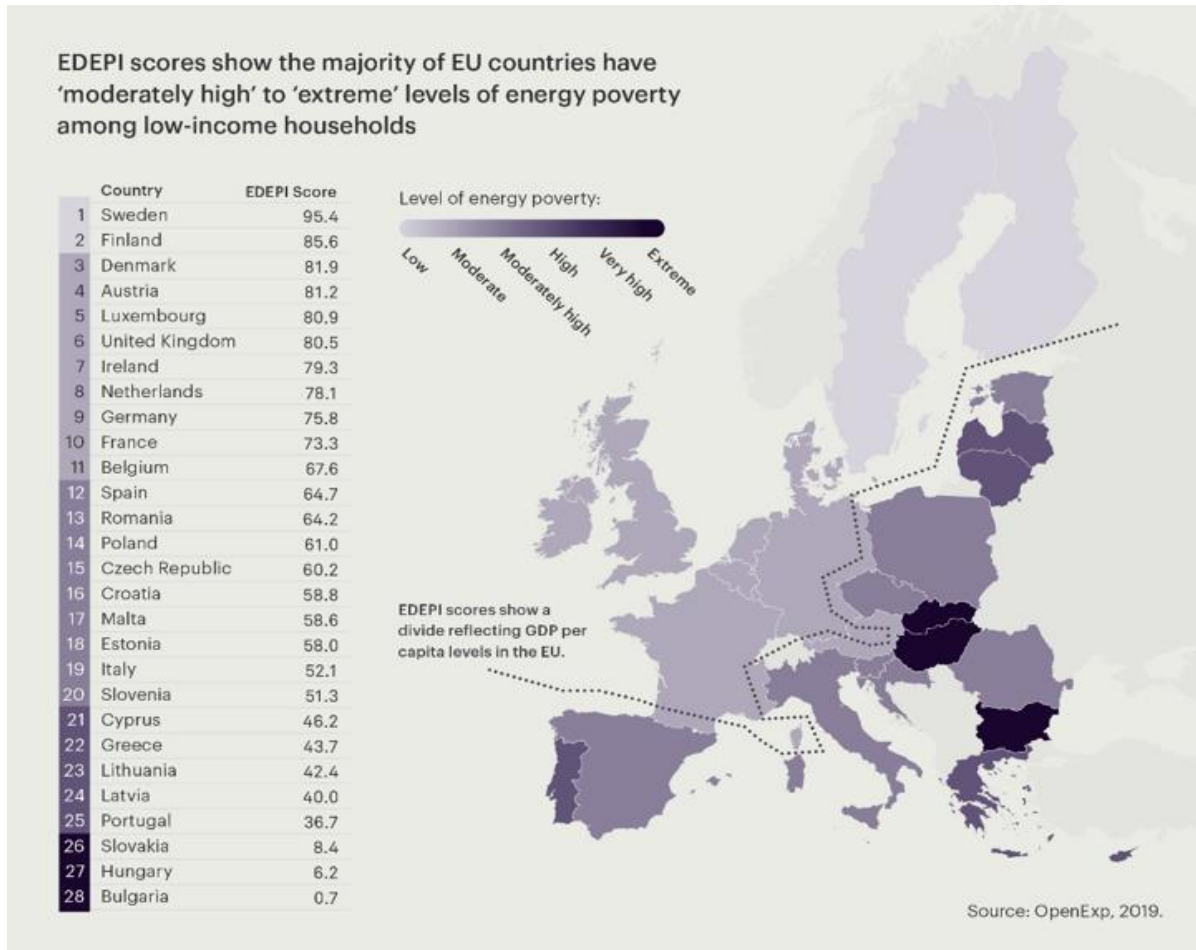

Çfarë është varfëria energjitike?

- **Varfëria energjitike** ndodh kur një shtëpi nuk mund të arrijë nivelin minimal të konsumit të energjisë shtëpiake të nevojshëm për përmbushjen e nevojave minimale dhe për një pjesëmarrje efektive në shoqëri.
- Shtëpitë e prekura nga varfëria energjitike mund të përjetojnë nivele të papërshtatshme të shërbimeve themelore energjitike (psh., parehati nga ngrohja e brendshme), shpenzime joproporcionale energjie të cilat i çojnë para vendimeve të padëshiruara (psh., dilemma 'ngrënia apo ngrohja'), ose një qasje e pasigurt ndaj energjisë (d.m.th., në varësi të një furnizimi të paqëndrueshëm dhe të pasigurt). Varfëria energjitike vjen si rezultat i pabarazive strukturore në shpërndarjen e pagave dhe i pabarazisë ndaj aksesit të shtëpive kualitative, çmimeve të papërshtatshme energjitike dhe politikave të cënueshme të suportit të konsumatorit, si edhe nevojave e praktikave të ndryshme energjitike shtëpiake. Është një formë e veçantë e privimit material me një dimension të qartë gjinor dhe ndikim të provuar në shëndetin fizik dhe mendor.

Varfëria energjitike

Faktorët kryesorë të varfërisë energjitike

Çmimet e energjisë

Të ardhurat e shtëpisë

Kushtet e strehimit

Varfëria energjitike

Gjinia

Klasa

Etniciteti

Statusi i Emigrantit

Faktorë të tjerë social?

Faktorët social të varfërisë energjitike

- Rolet shtëpiake & përgjegjësitë
- Rutinat vendimmarrëse
- Hendeku gjinor në pagesë (pension)
- Prezenca e fëmijëve të varur në shtëpi

POR: gratë në varfëri energjitike nuk janë vetëm të lëndueshme, të pambrojtura ose të shtypura -

gratë janë agjentët autonomë të jetëve të tyre dhe të ndryshimit!

Varfëria energjitike (megjithëse jo e
përkufizuar formalisht) prek gratë në
mënyrë disproporcionale!

Energjia dhe gjinia

- **Sjellje në mbrojtje të klimës!?**

Gratë kanë gjurmë më të ulëta karboni + interes dhe angazhim më të lartë për mbrojtjen e klimës;

- **Ndikimet e klimës!?**

Cënueshmëria e grave është më e lartë - e provuar prej studimeve për vendet në zhvillim, jo aq shumë për vendet e industrializuara (përveç katastrofave, ndikimeve të valëve të nxehtësisë);

Energjia dhe gjinia

- **Aksesi ndaj burimeve dhe shërbimeve të lidhura me klimën dhe energjinë!?**

Aksesi dhe munësitë për veprime ndryshojnë për shkak të interesave, preferencave, nevojave por edhe për shkak të kostove, ligjeve dhe edukimit të dala nga moda

- **Fuqia vendimmarrëse brenda sektorit të energjisë!?**

Gratë e nënpërfaqësuar në sektorin privat, veçanërisht në pozicionet e larta

- **Fuqi vendimmarrëse mbi politikat e energjisë dhe klimës!?**

Gratë * (për gratë) të nënpërfaqësuar në konferenca & negociata, në strukturat e përbëra kryesisht nga meshkujt, të nënpërfaqësuar në interesat & nevojat e tyre janë në numër dominues

Çfarë është interseksionaliteti?

Interseksionaliteti mund të shihet si një mjet që na ndihmon për të analizuar dhe kuptuar faktorët e ndryshëm përmes së cilëve formohet një person (psh., rraca, gjinia, mosha, etnia, aftësitë fizike, klasa) dhe, rrjedhimisht, mund të përballet me lloje të ndryshme diskriminimi në të njëjtën kohë në varësi të racës, gjinisë etj. (Collins and Bildge, 2016)

- Faktorët socio-ekonomikë (edukim/pagë e ulët)
- Mosha, psh. pensionistët, studentët, fëmijët
- Kushte të veçanta shëndetësore, psh. njerëzit me aftësi të kufizuara
- Përkatësia e emigrimit, etnia

→ mund të përkeqësojë pabarazinë ekzistuese, p.sh. varfëria energjetike

Përse duhet të flasim për interseksionalitetin?

Kur njerëzit që janë pjesë e disa kategorive minoritare (psh., një nënë e re e vetme dhe me aftësi të kufizuara) përjetojnë diskriminim, disa nga mekanizmat protektivë të vendosur nga shoqëria janë shpesh dështojnë të përmbushin nevojat që lidhen me natyrën shumëfytyrëshe të identitetit të tyre.

→ mundësisht të rishqyrtojë programe që janë projektuar për njerëzit që janë të prekur nga varfëria energjetike

→ mundësisht të rishqyrtojë mënyra për t'iu afruar njerëzve të cilët janë prekur nga varfëria energjetike (p.sh. komunikimi)

Shembulli 1 i interseksionalitetit

Kati Unger, femër,
74 vjeç, pensioniste,
Punonte në një supermarket,
jeton vetëm në Gjermani

Cilat janë interseksionalitetet në këtë
rast?

Cilat janë sfidat me të cilat ajo
përballet dhe çfarë mundësish mund të
ketë ajo?

Foto: [Benjamin Balazs](#), [Pixabay](#)

Shembulli 1 - Shpjegimi

Kati jeton vetëm në Gjermani dhe për shkak të pensionit të vogël, ajo e ka të vështirë pagesën e faturave të energjisë dhe të ngrohë shtëpinë siç duhet gjatë dimrit. Ajo ndikohet nga varfëria.

Duke qenë se ajo është një grua dhe 74 vjeçe, ajo është më e prekshme nga efektet e varfërisë energjitike, meqenëse gratë dhe të moshuarit e ndjejnë më shumë të ftohtin se burrat dhe të rinjtë, dhe meqenëse të moshuarit janë më të predispozuar ndaj sëmundjeve se të rinjtë.

Kati ka dhe një disavantazh tjetër në luftën e saj kundër varfërisë, faktin që pensioni i saj është më i ulët se i burrave (hendeku gjinor në pension në Gjermani në vitin 2015 ishte rreth 53%). Për sa i përket energjisë, ajo gjithashtu mund të jetë më e pafavorizuar se një pensioniste femër me të njëjtën moshë dhe të ardhura në Francë, sepse në Francë çdo familje nën një prag të caktuar financiar merr kupona të energjisë, ndërsa në Gjermani nuk ka një skemë të tillë të mbështetjes financiare.

Rrjedhimisht, disa faktorë, të tillë si gjinia, mosha, të ardhurat dhe zona gjeografike kanë rëndësi!

Shembulli 2 i interseksionalitetit

Lilija, femër, 80 vjeç, Roma,
Kujdeset për Anastasian dhe Dimanan
(të dyja 14); që të treja jetojnë në
Shqipëri në një dhomë

Cilat janë interseksionalitetet në këtë
rast?

Cilat janë sfidat me të cilat ato
përballen dhe çfarë mundësish mund të
kenë ato?

Foto: Emil Danailov

Shembulli 2 - Shpjegimi

Liliya preket gjithashtu nga varfëria energjitike pasi nuk është në gjendje të ngrohë në mënyrë të përshtatshme dhomën në të cilën jeton.

Vajza e Liliyas punon në Greqi dhe vjen në shtëpi një herë në vit. Ajo është një nënë beqare dhe ka lënë binjaket me nënën e saj. Liliya nuk po merr pension sepse ka punuar në sektorin informal. Ajo vazhdon të mbledhë plastike dhe t'i shesë ato në mënyrë që të sigurojë të ardhura për veten dhe mbesat e saj. Ajo do të donte të krijonte kushte të mira jetese për mbesat e saj në mënyrë që ato të merrnin arsimin e duhur dhe të mos ndiqnin fatin e saj në jetë.

Në këtë rast Liliya përballlet me varfërinë e pleqërisë dhe duhet të kujdeset për mbesat e saj. Situata e saj përkeqësohet prej faktit se është Rome...

Disa faktorë që përkeqësojnë situatën e familjes së saj janë gjinia, mosha, të ardhurat, etnia, migrimi, arsimi dhe varfëria.

Të shpëtojmë nga stereotipi gjinor

2 filma - shembulli i keq dhe shembulli i mirë:

- Nuk i përgjigjet gjinisë :
<https://www.stromspar-check.de/stromspar-check/im-ueberblick.html>
- I përgjigjet gjinisë :
Nëse është e mundur, partnerët mund të japin shembuj të mirë?

Shembuj të masave ndaj varfërisë energjitike në vendet e tjera

- ‘Çeku i energjisë’ në Francë si një masë suportuese financiare direkte
- ‘Renovimi energjitik’ i shtëpive familjare dhe ndërtesave rezidenciale në Kroaci si një masë e efijencës energjitike
- ‘Stromsparcheck’ (çeku i kursimit të energjisë) si një udhëzues në Gjermani

Hapa konkret

- Trajnim komunikimi
- Në varësi të grupit të synuar,
- Shikoni prezantimin mbi komunikimin dhe afrimin e grave dhe këshillat se si të qaseni nga perspektiva gjinore

Konkluzione:

- Jini të vetëdijshëm për dallimet gjinore dhe intersektoriale kur bëhet fjalë për aksesin në energji, konsumin dhe preferencat në mënyrë që të përfshihen më shumë njerëz dhe për të arrihen rezultate më të qëndrueshme dhe efikase të projektit;
- Masa konkrete mund të merren nga trajnimi i komunikimit;

EmpowerMed

Pyetje?

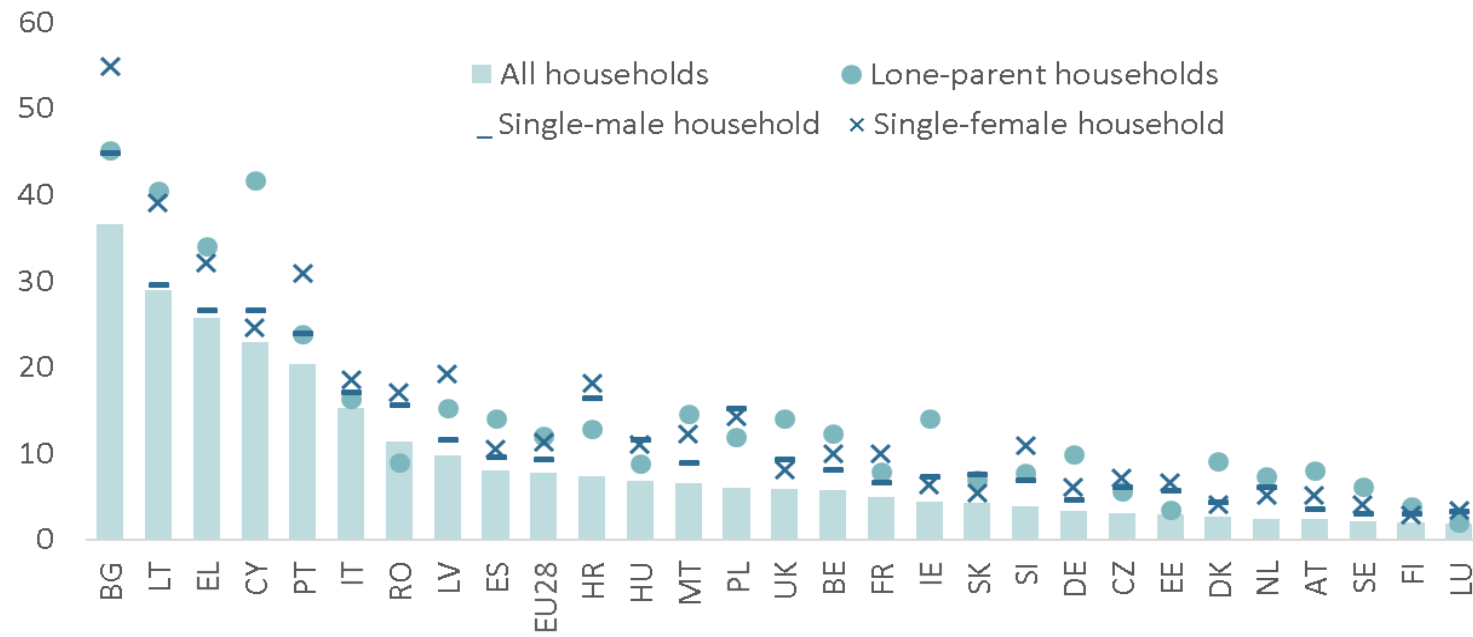
Contact:

Backup - Duhën më shumë informacione

Statistikë: Shtëpi të ngrohta në BE

Ndarja e Punëve dhe Roleve

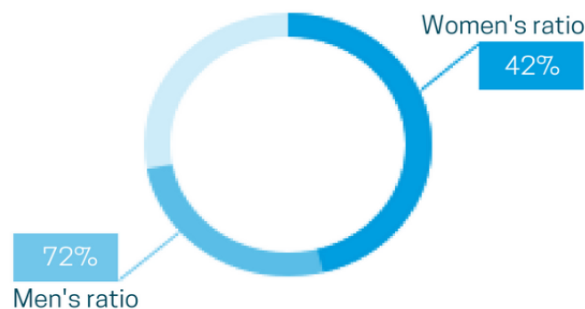
Division of Labor

Employment for pay or profit

Gender Wage Gap

Employment-to-Population Ratio Gap

Sources:
United Nations.
International Labor Organization

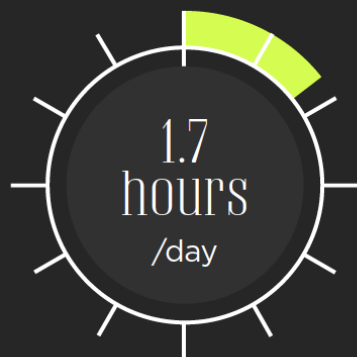

Ngarkesa e punës dhe financa

UNPAID CARE AND DOMESTIC WORK

Women

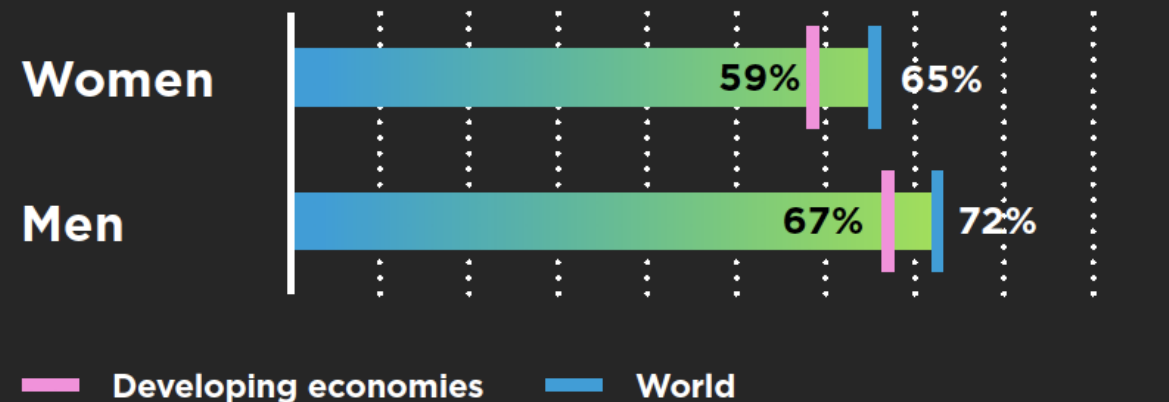

Men

Women on average do **three times** as much unpaid care and domestic work as men, with long-term consequences for their economic security.

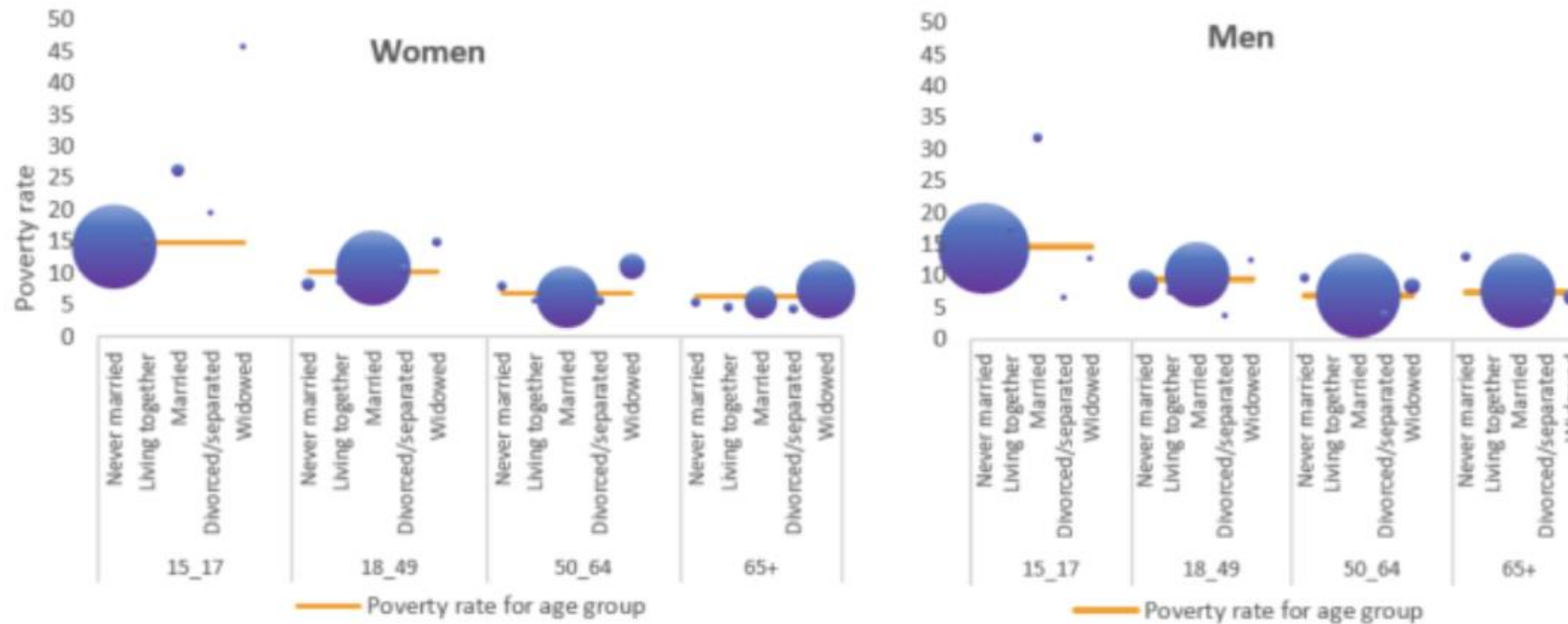
ACCESS TO FINANCE

Share of women and men with an **account at a financial institution**

Feminizimi i varfërisë dhe Interseksionaliteti

Figure 2. Global extreme poverty rate by gender, age group and marital status
Share of men and women living in extreme poor households (IPL of \$1.90 per day)

Note: The size of the dot represents the relative weight of each group within the total number of poor for the age group.
Source: WB Staff's calculations based on GMD.

Perceptime për Hendekun Gjinor të Pagës

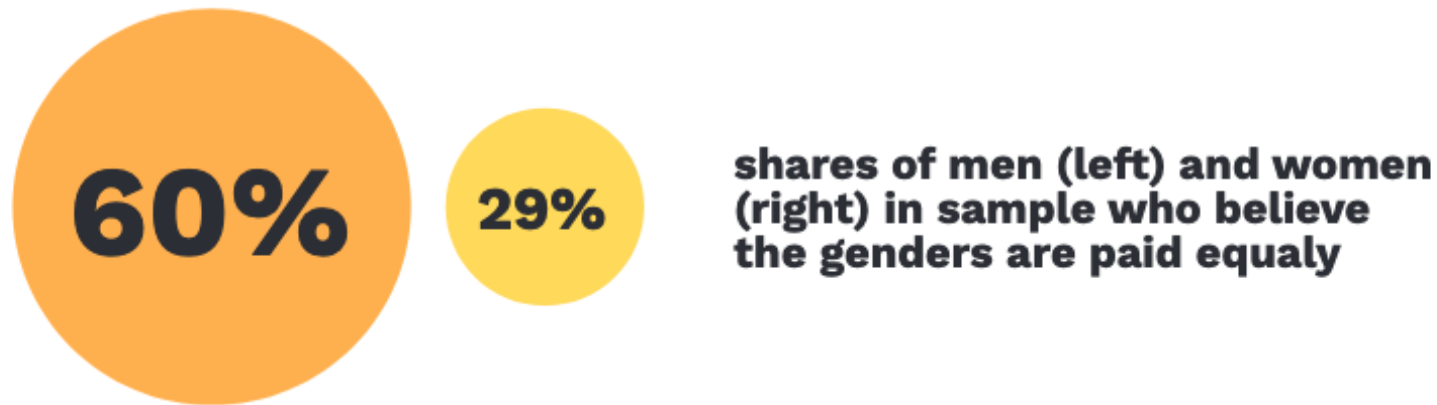
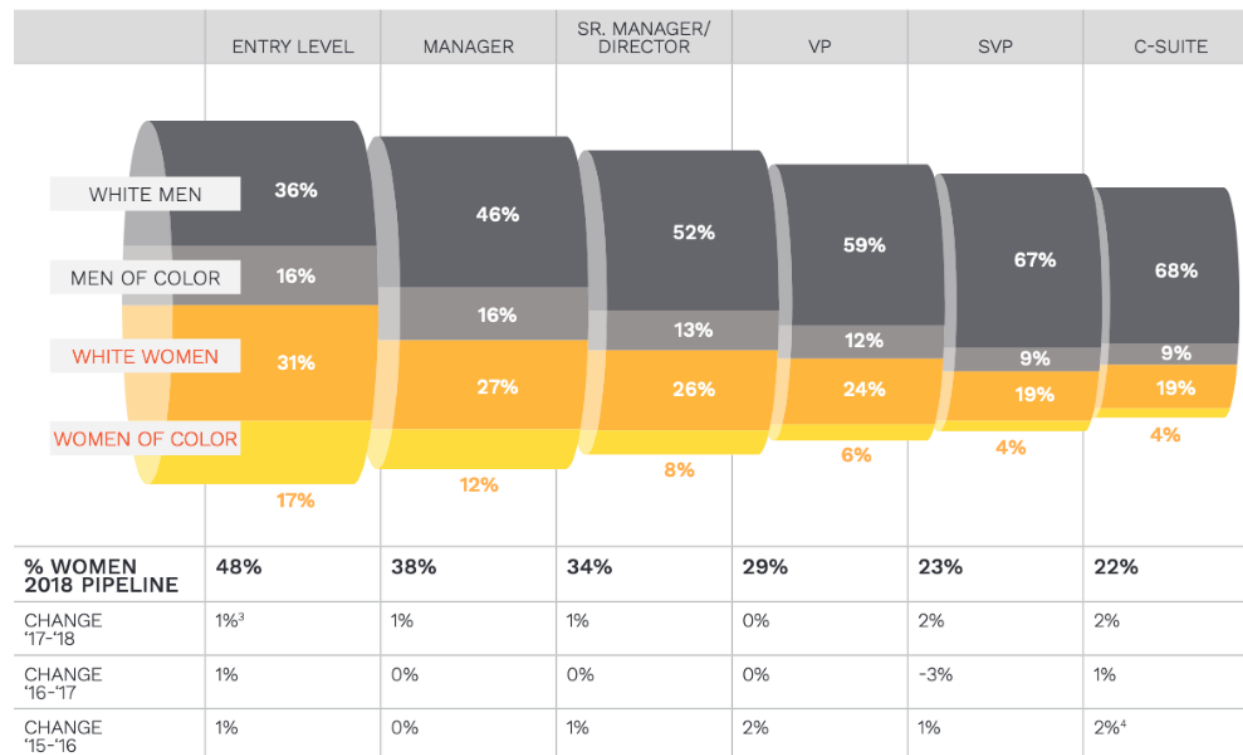

FIGURE 1: PERCEPTIONS OF GENDER-BASED PAY GAP
Source: IRENA, 2019. Renewable Energy. A Gender Perspective

Punonjësit sipas nivelit

% OF EMPLOYEES BY LEVEL IN 2018²

1 In this study, women of colour include Black, Latina, Asian, American Indian or Alaskan Native, Native Hawaiian, Pacific Islander, or mixed-race women. However, due to small sample sizes, reported findings on individual racial/ethnic groups are restricted to Black women, Latinas, and Asian women. **2** Due to rounding, representation by race and gender may sum to 101 percent or 99 percent within some levels. **3** This represents percentage point change. **4** The small numbers at the executive level, combined with this study's methodology, which takes the average of companies, means that findings at the executive level are more sensitive to individual company variation.

FIGURE 7: A REPRESENTATION OF THE CORPORATE PIPELINE BY GENDER AND RACE¹

Source: McKinsey & Company, 2018. Women in the Workplace

GWnet Study 2019

Rekomandime për individë

- Shmangni stereotipet gjinore dhe përpiquni të sfidoni favorizimet e dukshme;
- Tregohuni të vëmendshëm ndaj ndërveprimeve ditore (psh., të folurit në takime, gjuha e përdorur, vendimet e marra);
- Nëse gjendeni në pozicionin e menaxherit, mbështesni dhe ngrini në detyrë individët e denjë si edhe përpiquni të shkoni drejt diversitetit;